

nen medede-
is U in Uw
king van zijn
ededeelingen-

a Gods Geest
et de Doops-

ls een afwij-
zaak vijf we-
et op 3 Sept.
in een weer
en de sacra-
van Christus,
L. DOEKES.

r op, dat de-
vereenigingen
vinden zijn,
door hun on-
geworpen bul-
aak geworden
voor de po-
ven. Ter aan-
lien één onzer
mité te zijner

van Uw cir-
tede Millioen-

dat nader te
gelijk maken,
men.
ronderstellen,
ren in de Ge-
heuring voor-

vaartoe ik be-
ge financieele
is het niet
erleg te gera-
bederen. Hier-
odzakelijkheid
over te gaan,
en het drie- à
orlog, enorme
iervoor zullen
t, dat aan een
geen deel kan

f spreekt.

K. S.

SCHOOL.

ngen voor de
n voor andere
we naar be-
gen bijdragen,
ptember 1945;

A. v. d. D. te
A. 10; L. R. te
100; S. A. te
e H. 25; N. N.
0; J. M. te A.
A. D. te R. 10;
); W. P. M. te
), te R. 25; J.
e G. 10; H. R.
te B. 5; J. P.
0; T. H. M. te
100; Meij. J.
I. H. te B. 40;
3.50; J. J. de
Gm. te E. 65;
J. P. te V. 25;
te G. 10; J. F.
10; G. V. te M.
te Z. 10; E. J.
G. H. te R. 5;
J. B. te D. 10;
e K. a. Z. 7.50;
) 10; A. V. te
d. S. te E. 10;
P. te D. 2.50;
Kerk te Gov-
V. te A. 5; Ge-
kerk te Buiten-
5; Geref. Kerk
Kerk, Cadoelen
rkeraad Geref.
e D. 10; Geref.
oetgast 10.25;
geveven (deels)
Geref. Kerk te
n 41.25; Geref.
Kerk te Rijs-
(onderdeel van
mpen 10; R. B.
te Meppel 50;
n 130.81; „een-
evr. Koenekoep

namens damescomité aangeboden op den Theologi-
schen Hoogeschooldag 4000; collecten op den Theo-
logischen Hoogeschooldag 3012; N. N. te Groningen
10; P. te K. 5; Waihterbond 500; 2 leden van de J. V.
te Leeuwarden 25; „van een weduwe" te Kampen 5;
R. B. te E. 6; uit collecte Geref. Kerk te Kampen 10;
P. B. te W. 2; N. N. te Ureterp 50; Mevr. Veltman te
's Hertogenbosch van damescomité 5000; idem 900;
R. B. te E. 6.50; Geref. Kerk te Hasselt 152.91; uit
collecte te Rouveen 10; mevr. Veltman te 's Hertog-
enbosch (damescomité) 100; van enkele N. N.'s te
Hardenberg 50; dames V. te W-O. 50; Stichting Op-
leiding D. d. W. te G. 25; giften 50 en 25 bij inge-
bruikneming Bethelkerk te Assen; Mevr. Veltman te
's Hertogenbosch (damescomité) 3000; idem 1000 en
2000; dames v. d. W. te A. 50.

Enkele posten, waarvan de bestemming niet aange-
geven was, volgen afzonderlijk. Andere bijdragen,
ontvangen tusschen laatste verantwoording in Gron.
Kb. en deze nieuwe reeks, volgen later afzonderlijk.

K. SCHILDER.

RECHTERLIJKE UITSpraak.

Nadat door de Arrondissements-Rechtbank te
Utrecht op 24 October 1945 der kerkelijke goederen
van de Geref. Kerk te Vleuten de Meern toegewezen
waren aan de kerk in synodocratisch verband, was de
Geref. Kerk (onderh. art. 31 K.O.) bij het hof te
Amsterdam in hooger beroep gegaan. Het hof ver-
nietigde 17 April 1947 dit vonnis en wees alle kerke-
lijke goederen weer toe aan de v. d. v. Geref. Kerk.

Wij nemen uit de uitspraak van het hof enkele
frappante conclusies over, daar opname van de ge-
heele uitspraak te veel plaatsruimte zou vergen.

Het hof constateert dan eerst, dat „voor de beslis-
sing in dit geding moet vaststaan, dat appellante (de
Geref. Kerk die in hooger beroep ging) de voortzet-
ting is van de voor September 1944 in Vleuten de
Meern bestaande in 1894 tot openbaring gekomen
Gereformeerde Kerk.....; dat de beslissing daarover
afhankelijk van de vraag of een plaatselijke gerefor-
meerde Kerk met instandhouding van haar wezen om
redenen van geloof en consciëntie zich kan losmaken
uit het synodaal verband;

Dat het Hof deze vraag bevestigend beantwoordt,
hoezeer het Hof doordrongen is van de kardinale be-
teekenis voor de Gereformeerde Kerken om samen te
leven in Generaal Synodaal Verband, zoodanig, dat
gesproken kan worden van een geestelijke plicht om
het groot kerkelijk verband niet te verlaten;

dat immers allesoverheersend is het groote be-
ginsel, dat elke plaatselijk Gereformeerde Kerk is
een zelfstandige, complete Kerk, welk beginsel de
grondslag is der Gereformeerde Kerkenordening en
welk beginsel noodwendig medebrengt, dat een plaat-
selijke kerk, wanneer zij zich daartoe uit geloofsver-
tuiging verplicht acht kan treden uit en blijven be-
staan los van het Synodaal verband; waartoe zij te-
voren behoorde”.

De synodocratisch gebonden kerk had daartegen
nog enkele artikelen uit de D.K.O. aangehaald.

Het Hof overweegt dienaangaande het volgende:
„dat voorts uit de aangehaalde artikelen wel blijkt,
dat de eenheid en het verband der kerken voor de af-
zonderlijke gemeente van uitermate groot gewicht zijn
en dat een verband moeilijk kan worden gemist, doch
niet, dat een kerk zonder dat verband niet zou kun-
nen bestaan en uittredende uit dat verband, zou ver-
dwijnen als zelfstandige kerk;

dat anderzijds andere artikelen van de Kerkenorde-
ning medebrengen dat een afscheiding uit het verband
mogelijk is”;

„dat, als men dit erkent, men ook moet aannemen,
dat de Kerk, wier Kerkeraad die beslissing neemt,
ook als zoodanig blijft voortbestaan, daar anders het
slot van art. 31 der kerkenordening en de inhoud van
den geloofs- en credentiebrief bij de afvaardiging van
gedeputeerden eener plaatselijke kerk naar de meer-
dere vergadering, namelijk dat de kerkeraad zich ver-
bindt om alle besluiten der meerdere vergadering voor
vast en bondig te houden, onder 't uitdrukkelijk voor-
behoud, dat zij niet strijdig zijn „met den eeuwigen
en onfeilbaren regel van Gods heilig Woord naar de
Drie Formulieren van Eenigheid der Gereformeerde
Kerken”, van iedere betekenis ontbloot zouden zijn”.

Ook had de Kerk in synodocratisch verband nog
naar voren gebracht, dat de uitspraak der synode
slechts een „problematicum” betrof, „hetwelk reeds
gedurende meerdere jaren de meeningen verdeeld had
gehouden, zoodat strijdigheid met Gods Woord slechts
denkbaar is als subjectieve meeningvorm”, zoodat
„een beroep op art. 31 der Kerkenordening niet kan
opgaan”.

Het Hof overweegt dienaangaande: „dat de Synode
met haar uitspraak, dat een der opvattingen omtrent
het betrokken vraagstuk overeenkomstig Gods Woord
is, en de andere niet, dit vraagstuk niet langer een
problematicum heeft doen zijn”.

Na nog meerdere overwegingen besluit dan het
Hof: „Rechtsdoende in hooger beroep: (Het Hof) ver-
nietigt het door de Arrondissements-Rechtbank te
Utrecht op 24 October 1945 in deze gewezen vonnis”;
waarna alle kerkelijke goederen enz. worden toege-
wezen aan de Geref. Kerk (postale aanduiding „on-
derhoudende art. 31 K.O.).

DRINGEND VERZOEK

AAN AANKOMENDE STUDENTEN.

Omdat de keuze voor de te behandelen stof nog
altijd zeer beperkt is, in verband met het geringe aan-
tal beschikbare textedities, verzoek ik de aankomen-
de studenten vriendelijk mij zoo spoedig mogelijk mede
te deelen per briefkaart, welke werken of gedeelten
zij hebben gelezen van Plato en Cicero. Mijn adres is:
Jan van Arkelstraat 15, Kampen.

H. M. MULDER.

DR B. WIELENGA EN KARL BARTH.

Een predikant schrijft me:

Ik vond dezer dagen in de pas verschenen 9e afle-
vering van „Onze Catechismus” door dr B. Wielenga,
onderstaande uitspraken over Karl Barth:

„Karl Barth heeft het noodig geacht een apart ge-
schrift tot bestrijding van den kinderdoop de wereld
in te zenden. Een teeken des tijds! Niemand verdient
als hij den titel: Kampvechter voor de
soevereiniteit Gods. En juist deze her-
vormer ontzegt het kind de verzegeling van de
verkiezende liefde Gods. De pleiter voor de
waarheid van de volheid Gods maakt
de kerk voor God leeg”.

Dr B. Wielenga: Onze Catechismus, deel II, blz. 624.
(De onderstrepingen zijn niet van den schrijver.)
Tot zoover de correspondent.

Zóó moet men maar over Barth schrijven om ingang
te vinden voor hem.

K. S.

KINDEREN DES VERBONDS.

(Antwoord aan ds Hoeksema.)

In ons vorig artikel gaven we aandacht aan den
uit ons doopsformulier bekenden tekst: Hand. 2:39.
Hoe sterk dat woord van Petrus een obstakel vormt
op den weg der synodalistische verbondstheorie, is
ondertussen weer gebleken in de nog steeds voort-
gaande artikelenreeks van dr J. Ridderbos (in „Geref.
Weekblad”). Deze reeks behandelt thans het hoofd-
stuk: „Belofte als aanbod”. En dan noemt de schrijver
als bewijspplaatsen Hand. 2:39 en Hebr. 4:1. In plaats
van ook daaruit een conclusie te trekken ten aanzien
van het karakter der verbondsbeloofte in de doorgaande
Godsopenbaring, tracht hij weer duidelijk te maken,
dat ook hier de synodale theorie opgaat, volgens welke
de belofte „een voorzeggings” is, „die aan de kerk als
belofte, en dan als absolute belofte, is geschonken”.
Hij blijft echter wat gereserveerd in zijn omschrijving,
en zegt, dat dit bij Hand. 2:39 althans zoo „schijnt”.
Het sterke woord van Petrus: „voor u is de belofte”
wil hij aldus omschrijven, „dat de belofte (de aan de
kerk gegeven heilstoezegging) aan de vergaderde
Joden wordt (en moet worden) aangeboden”. Terwijl
hij bij Hebr. 4:1 opmerkt: „Hier zou men het woord
'belofte' rechtstreeks gelijk kunnen stellen met de
heilsaanbieding zelve”. Men voelt zijn terughouding;
het blijft bij een „kunnen” en „schijnen”. Och, dat deze
voorzichtige benadering ook was toegepast bij de door-
voering en handhaving van de leeruitspraken! Dan
was ons een zee van ellende bespaard.

Wat ons betreft, wij achten den tekst in Hand. 2:39
(om in de zelfverzekerde taal van het Prae-advies te
spreken) zóó duidelijk, dat die „naar ons oordeel
alleen voldoende is om heel het geding te beslissen”.

We willen echter graag verder gaan, en laten zien,
dat de Schrift ook in andere teksten evenzoo spreekt
als in Hand. 2:39. De bezwaarden van 1943 hebben
ons daarvoor den weg al gemakkelijk gemaakt, door
in hun Verklaring van Gevoelen als derde stelling uit
te spreken:

„dat daarom alle kinderen der geloovigen ver-
bondskinderen zijn (Hand. 3:25)”.

De tekst, waar zij naar verwijzen, luidt: „Gij zijt de
zonen der profeten, en van het verbond, dat God aan
uw vadersen beschikt heeft, toen Hij tot Abraham
sprak: en in uw zaad zullen gezegend worden alle
geslachten der aarde” (vert. Grosheide, K. V.).

Ook deze tekst spreekt voor zichzelf. We citeeren
hier de opmerking van dr Grosheide: „Zonen der
profeten en van het verbond is een typisch
Oostersche uitdrukking. De Joden zijn menschen, die
met de profeten nauw verbonden zijn, wien de profe-
tiefen aangaan. Zonen van het verbond zijn deelgenooten
van het verbond (,) erfgematen der beloften. Ver-
bond hebben we hier te nemen in den Oudtestamen-
tischen zin, het verbond der genade, gelijk God dat
begonnen is duidelijk aan Abraham te openbaren. Dat
dit is bedoeld, blijkt uit de zoo dadelijk volgende aan-
haling” (K. V., vgl. ook zijn commentaar in de Bot-
tenburg-serie).

Dat Petrus hiermee alle op dat oogenblik aanwezige
Joden persoonlijk aanspreekt, als „vertegenwoordigers
van het geheele volk” (Grosheide), is m.i. klaar als
de dag. Vooral, wanneer wij er weer op letten, hoe
Petrus in vs. 12 zijn toespraak weer (evenals in Hand.
2) begint met de aanspraak: „gij Israëlietische man-

nen”, en toch in het vervolg onomwonden hun schuld
uitspreekt: gij hebt Jezus overgeleverd, verloochend
en gedood! Tot deze Christusmoordenaars zegt hij
niettemin: gij zijt de kinderen van het aloude ver-
bond met Abraham, Izak en Jacob. Men moet zich al
sterk laten hypnotiseeren door de synodale theorie
van het „geestelijk voorbehoud”, om deze ondubbel-
zinnige constatering uit Petrus' mond te willen ver-
wringen tot een uitspraak, die eigenlijk alleen de uit-
verkorenen betreffen zou.

Daarom hebben wij, op grond van deze en derge-
lijke Schriftgegevens, ons gedrongen gevoeld om vast
te houden aan de waarheid, dat alle kinderen van de
geloovigen verbondskinderen zijn, en met dien genadi-
gen eertitel ook door ons moeten worden aangespro-
ken. Dit beteekent dus een van Godswege voor ons
vaststaand feit, los van allerlei speculaties over hun
al-of-niet wedergeboren-zijn of te zullen worden. Het
is dezelfde gedachte, die in het Doopsformulier wordt
aangeduid: „zoo zal men de kinderen, als erfgematen
van het rijk Gods en van zijn verbond, doopen”. Dat
is allerminst zoo bedoeld, dat wij de kinderen als erf-
gematen des verbonds moeten beschouwen met de
stille bijgedachte, dat het ook wel eens anders zou
kunnen zijn („houden voor”), maar zoo, dat wij ze
moeten doopen op grond van hun rechtspositie
als erfgematen van het rijk Gods. Dezelfde gedachte
dus, die in de eerste doopvraag nog duidelijker om-
schreven is: dat deze kinderen in Christus geheiligd
zijn, en daarom als lidmaten zijner gemeente be-
hooren gedoopt te wezen. Dat woord „als” beteekent
hier dan ook geen term van veronderstelling (ons
„quasi” of zooiets), maar een rechtsafondering op wat
God ons in Zijn Woord heeft geopenbaard aangaande
de verbondspositie van de kinderen der geloovigen.

Dat men deze opvatting niet aanvaarden wil, komt
louter en alleen door het feit, dat men de uitdrukking
„verbondskind” zoo maar ging gelijkstellen met den
term „uitverkorenen”, zonder eerst nauwkeurig op dit
punt de Schrift te laten spreken. Een dergelijke ver-
vlaking en nivellering van de dogmatische termi-
nologie viel ook al op te merken in het Prae-advies,
waarin dr Grosheide in een bijlage onverstoord
poneerde: „De vraag, of dit heilig-zijn der gemeente
of der geloovigen samenvalt en op één lijn staat met
het wedergeboren- en uitverkoren-zijn, kan niet anders
dan bevestigend worden beantwoord”. Hier is een
zelfde neiging tot dogmatische vervlaking te con-
stateeren als b.v. in de in 1943 verschenen vrijzinnige
„Christologische Studien”, waarin dr J. M. van Veen
de uitspraak deed: „Het is onmogelijk om precies het
verschil aan te geven tussen begrippen als rechtvaardig-
ding (dikaiosunè), verzoening, genade, vrede, uitver-
kiezing. Zij omschrijven alle een en dezelfde heils-
werkelijkheid” (pag. 79).

Tegen een dergelijke oppervlakkige bewering moet
protest worden aangeteekend op grond van het Woord
Gods. En wanneer zulke oppervlakkigheid ook nog
leiden gaat tot een tyrannieke binding van de kerk
aan onverantwoorde leeruitspraken, dan is ons protest
daartegen een welsprekend getuigenis van levend
Schriftonderzoek.

Intusschen moet ik ook hier weer waarschuwen tegen
overhaaste conclusies en aanklachten op grond van
onze bovengenoemde weigering, den term „verbondskind”
zoo maar te identificeren met dien anderen
term: „uitverkorene”. In gedachten hooren we de ver-
wijten al: Remonstrantisme, afval der heiligen enz.
En nog altijd blijft de vraag onbeantwoord, hoe de
Schrift in Rom. 9 dan zoo spreken kan over de kin-
deren der belofte, op welke uitspraak ook ds Hoeksema
zich beroept. Wij zullen zien, D. V.

L. DOEKES.

Amice frater.

Het eenig, maar dan ook machtig wapen der kerk
van Christus is de getrouwe prediking van het Woord,
en de eenige maar dan ook zekere weg tot welvaren
voor de volken is, daarnaar gehoorzaam te luisteren.
De historie kan ons dit wel doen zien. Het heden biedt
er van het bewijs.

Toen het Woord Gods de wereld der volkeren mocht
ingaan was alle wereldlijke macht bij het paganis-
tisch wereldrijk.

De kerk had niets dan het Woord.

En hoezeer nu de wereld ook in wilde woede tegen
die kerk inging, de kerk overwon, de machtige wereld
verloor.

In de dagen der groote Reformatie was alle macht
en rijkdom in handen van een valsche kerk en een
vervalschten staat, die beide de weer getrouwe kerk
ten bloede toe vervolgden.

De arme slachtschaapkens Christi hadden niets
dan het Woord en de gehoorzame verkondiging. Maar
de Reformatie won en de wereld verloor.

Niet geheel telkens, want zoo gaat het niet in de
wereld, die het strijdtooneel blijft der antithese, van
den kamp der wereld tegen het koninkrijk Gods.